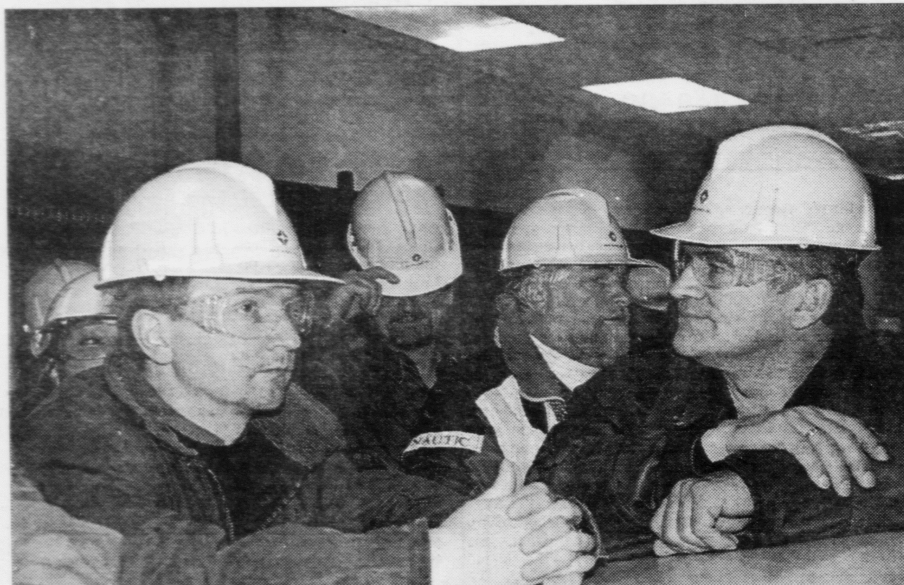

Eyðun Elttør, landsstýrismaður svarar Tórbirni Jacobsen, tingmanni:

Skilagott at kunna seg um oljuvinnu í øðrum londum

-Mær tykir tað vera rætt, at vit kunna okkum væl um, hvussu onnur hava skipað seg, tá oljuvinna hevur tikið seg upp. Higartil hava tað kanska serliga verið tey, sum beinleiðis hava við oljuumsiting at gera, sum hava kunnað seg um hesi viðurskipti. Eg haldi tað vera skilagott, at onnur, t.d. tey sum varða av mentan, fólkalívi, umhvørvi, samferðslukervi, vinnulívi í breiðari merking osfr. eisini kunna seg um, hvørja ávirkan ein komandi oljuvinna kann roknast at fáa á okkara samfelag segði Eyðun Elttør m.a. í svari sínum til spurningar frá Tórbirni Jacobsen, tingmanni um ferðina til Alaska hjá umboðum fyri føroyskar myndugleikar

JAN MÜLLER

Millum munnligu spurningarnar, sum vórðu settir í tinginum í farnu viku var ein spurningur frá tjóðveldistingmanninum Tórbjørn Jacobsen. Hesin spurningur varð settur til Eyðun Elttør, landsstýrismann í oljumálum og hevði sambandi við ferð hjá umboðum fyri Føroya Landsstýri og almennum embætismonnum til Alaska í september 1998. Tingamaðurin spurdi:

- 1) Hvat var endamálið við ferðini?
- 2) Hvørji vóru luttakararnir á ferðini?
- 3) Hvør tók stig til ferðina?
- 4) Hvar rindaði fyri ferðina?
- 5) Hvussu nógv kostaði ferðin tilsamans og fyri hvønn einstakan?
- 6) Hvussu leingi vardi ferðin?
- 7) Hvat var íðkiliga úrslitið av ferðini?

Í svari sínum rektaði Eyðun Elttør upp nøvnini á

teimum, sum vóru við. Hesi vóru:

Eyðun Andreasen, Fróðskaparsetur Føroya. Jóannes Dalsgaard, Undirvísing- og mentamálastýrið. Tróndur Djurhuus, Sjónvarp Føroya. Karsten Arn-skov, Sjónvarp Føroya. Johan Mortensen, Útvarp Føroya. Jan Müller, Sosialúrín. Jákup P. Joensen, Heilsufrøðiliga Starvsstovan. Kjartan Kristiansen, Menningarstovan. Hjalti í Jákupsstovu, Fiskirannsóknarstovan. Martin V. Heinesen, Jarðfrøðisavnið. Signar Heinesen, Landsverkføðingurin. Johan McDonald, umboðsmaður fyri ARCO Eurasia and Africa Limited. Herálvur Joensen, oljumáladeildin. Alex Bu-vik, oljumáladeildin. Karst-in Hansen, landsstýrismaður í fíggiarmálum. Eyðun Elttør, landsstýrismaður í olju- og umhvørvismálum. Afturat føroyingunum vóru nøkur umboð fyri Texaco-samtakið, t.e. oljufeløgini Texaco, Conoco, Arco

og Murphy, ið øll eru úr USA. Tó eru tað europeisku dótturfeløgini, ið hava ábyrgdina fyri arbeiði teirra á føroyskum moki.

ARCO bjóðaði

Uppá fyrispurning hvør tók stig til ferðina vísti Eyðun Elttør á, at Oljufelagið ARCO ella Atlantic Richfield Company, sum hevur stóra oljuframleiðslu á norðurstrond Alaska, hevði longu í 1997 hug at bjóða føroyskum umboðum til Alaska. Hetta kom kortini ikki í lag tá.

Landsstýrismaðurin segði seg hava fingið innbjóðing til Alaska um miðjan juni mánaða, tá fundur varð hildin í GEM samtakinum. GEM samtakið eru 23 oljufeløg sum í felag og í samstarvi við føroyskar myndugleikar og stovnar gera ymiskar umhvørviskanningar við atliti til komandi oljuleitingar á føroyskum øki. Umboðsmaður fyri ARCO í Bretlandi nýtti í hesum sambandi høvi at

Frá ferðini í Alaska, har umboð fyri bæði Oljufyrirsiting, fíggiarmálastýri og mentarmarstovnar kunnaðu seg við oljuvinnu og samfelagsspurningar

heilsa upp á seg og handaði sær, umframt tveimum embætismonnum mínum, samtundis innbjóðing til Alaska.

Ótal av innbjóðingum

Uppá fyrispurning hvør rindaði fyri ferðina vísti Eyðun Elttør á, Oljumáladeildin, Jarðfrøðisavnið og Oljúræðleggingarnevndin hava, síðani farið varð undir at fyrireika oljuleitir við Føroyar, fingið eitt ótal av innbjóðingum frá oljufeløgum, sum vilja vísa lutvíst at tey eru áhugað fyri oljuleitir við Føroyar og lutvíst nýta høvi at kunna um teirra leitivirksemi, framleiðslu og viðgerð av olju og gassi í øðrum heimspørtum. Oljumáladeildin, Jarðfrøðisavnið

ið og Oljúræðleggingarnevndin hava verið varin við at taka av slíkum innbjóðingum og hava tí bert jattað í heilt fáum førum.

-Lat meg her beinanvegin nevna, at vit – sum natúrligt er – hava nógv samskipti við øll oljufeløgini, ið sýna Føroyum áhuga. Ferðir sum henda fáa onga ávirkan á, hvussu leitararoyvi til sína tíð verða tillutað. Tá komið verður til okkara fyrsta útbjóðingarføru, vónandi um ikki ov langa tíð, skulu útbjóðingartreytirnar sambært kollvetnislógini leggjast fyrri lögtingið. Tá fer eisini at gerast tingmonnum greitt, at í sambandi við leitararoyvini verður dentur lagdur á onnur og meira týðningarmikil viðurskipti enn innbjóðingar, døgurðar og annað líkandi.

Tá tikið hevur verið av innbjóðingum, hevur aðalreglan hjá Oljumáladeildini frá fyrsta degi verið tann, at landskassin rindar ferðina úr Føroyum og til komið er á staðið, har verturin hevur høvuðssæti. Somuleiðis rindar landskassin fyri heimferðina. Verturin rindar soleiðis fyri tann partin, sum hevur við aðra ferðing at gera, t.d. um vitjað verður á ymiskum stöðum, umframt fyri uppihaldið.

“Eyðun Elttør vísti á, at í hesum førunum rindaði landskassin ferðina hjá sær og sínum embætisfólki til London, har ARCO Eurasia and Africa Limited hevur høvuðssæti og har vitjanin byrjaði. Hann vísti, at Jarðfrøðisavnið og fíggiarmálaráðharrin nýttu somu mannagongd.

Kostnaður av ferð

Spurt varð eisini um, hvat ferðin kostaði tilsamans. Til hetta svaraði Eyðun Elttør, at fyri seg og 2 embætisfólk á oljumáladeildini kostaði ferðin sambært ferðauppgerðunum kr. 24.468,70 samanlagt. Afturat hesum kemur ein upphædd á kr. 8.750,- í sam-sýning til ein ráðgeva, sum gjørdi nakað av tilfari og kunnaði seg, landsstýrismannin í fíggiarmálum umframt nøkur av embætisfólkunum um Alaska og oljuvinnuna har. Hetta fyri at tey skuldu vera best møguligt fyrireikað, áðrenn farið varð avstað, og fyri at tey kundu fyrihalda seg kritiskt til tað, sum tey sóu og upplivdu.

Mong áhugamál

Landsstýrismaðurin segði víðari í svari sínum, at ferðin vardi frá sunnudegi 6. september 1998 til sunnudegi 13. september 1998. Uppá fyrispurningarnar, hvat endamálið var við ferðini, og hvat íðkiliga úrslitið var av ferðini segði landsstýrismaðurin m.a.:

-Hesir spurningarnir verða helst svaraðir ymiskt alt eftir hvørjar av luttakarunum verða spurdir. Onkur hevur serligan áhuga fyri ávirkanini, sum oljuvinna hevur havt á mentan og fólkalív, onkur annar legði dent á, hvat lokala vinnulívið í Alaska hevði fingið

burturúr oljumenningini og uppáttur onnur kunnaðu seg breitt um Alaska og oljuvinnuna.

Fyri mítt viðkomandi var endamálið við ferðini at siggja, hvussu eitt samfelag við rættliga avmarkaðum fólkatáli (úmleið 600.000 fólk) hevur skipað sína oljuvinnu og í hesum sambandi hevði eg serligan áhuga fyri árinum, ið oljuvinna hevur á umhvørvi og náttúru.

Tað kann vera torført at meta um íðkiliga úrslitið, sum kemur burtur úr slíkari kunningarferð – og hjá oljumáladeildini sæst úrslitið neyvan fyrr enn vit komandi ár endaliga fara at evna til uppskot um treytir fyri okkara fyrsta útbjóðingarføru. Eg kann annars vísa á, at tíðindafólkin, sum luttóku á ferðini, hava greitt frá túrinum í bløðum og útvarpi, og seinni kemur væntandi onkur sending í sjónvarpinum. Somuleiðis havi eg skilt, at fleiri av luttakarunum hava skrivað ferðafrágreiðingar, soleiðis at vitanin, sum er fingin til vega, seinni kann verða gagnnýtt í føroyskum høpi. M.a. kann eg í hesum sambandi nevna, at frágreiðing er skrivað um, hvussu Alaska hevur greitt síni umhvørvisviðurskipti. Uttan iva eru ymisk viðurskipti í hesum sambandi, sum vit í Føroyum kunnu læra av, t.d. at neyðugt er við greiðum umhvørvisstandardum og at neyðugt er við sonevndum baselíne kanningum. t.e. skráseting av hvussu umhvørvið sær út í løtuni, áðrenn oljuvinna rættliga fer í gongd. Verða slíkar kanningar ikki gjørdar, er torført seinni at meta um, hvørji árin oljuvinnan hevur havt á umhvørvið. Tað er m.a. slíkar baselíne kanningar, sum GEM samstarvið skal fáa til vega í føroyskum høpi.

Væl fyriskipað og fingið nógv burtur úr

Fyri mítt egna viðkomandi kann eg stutt siga, at ARCO hevði skipað ferðina sera væl, m.a. soleiðis at vit fyrsta dagin í London vórðu kunnað um, hvussu ARCO metir vánarnar fyri at finna olju við Føroyar. Niðurstøðan var her tann sama sum hjá okkara egnu jarðfrøðingum, nevniliga at økið sær spennandi út, men vit eiga at vera varin við at gera fløgur o.l., áðrenn staðfest er, um olja ella gass veruliga finnst í undirgrundini.

Eyðun Elttør greiddi eisini frá tí sum hendi í Anchorage, høvuðsstaðnum í Alaska. Har varð skipað fyri sera áhugaverdum dag-skeiði um nærum øll viðurskipti, sum hava við oljuvinnuna í Alaska at gera. Nógvan kundi verið tikið fram frá hesum skeiðinum, men vísti hann – havandi lága oljuprísir í huga – serliga á, at eitt av myndugleikuumboðnum nevndi, at oljufarmleiðslan í Alaska tók dyk á seg í sjeytiárunum, tá oljuprísirnir vóru sera høgir. Almennu inntøkum sera